

KAYNAK ESERLER: 85

ÇORUM'DA TARIM

ÇORUM'DA TARIM

Mahmut Selim GÜRSEL
2020

KAYNAK ESERLER: 85

ÇORUM'DA TARIM

Mahmut Selim GÜRSEL
2020

ISBN 978-625-96387-3-7

ÇORUM'DA TARIM 1

TAKDİM

Mahmut Selim GÜRSEL

ÇORUM KISA YER TANIMI

ÇORUM'UN İKLİMİ

ÇORUM TARIM'IN KISA TARİHİ

ÇORUM'DA TARIM İÇİN GEREKLİ
OLAN TOPRAK

ÇORUM'DA TOPRAK KULLANIMI

ÇORUM OVALARI

ÇORUM AKARSULARI

ÇORUM GÖL VE GÖLETLER

SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!

ÇORUM'DA TARIM 2

ÇORUM'DA TARIMLA UĞRAYAN NÜFUS ÇORUMDA BULUNAN BİTKİ ÖRTÜSÜ

ÇORUM'DA EKİLEN BUĞDAY ÇEŞİTLERİ

SEBZE

SERA ÖRTÜ ALTI TARIM

PİRİNÇ TARIMI

MEYVECİLİK

ÜZÜM VE BAĞ

ÇORUM'DA HAYVANCILIK

TARIM ÜRÜNLERİ DEĞERLERİ

ÇORUM'DA TARIM 3

TAKDİM

Bir kitabın doğması, o kitabı yazmaya kalkan kişinin amacına ve bilgi birikimine göre değerlendirilmesi uygun olarak görülmelidir.

Elinizde bulunan bu çalışmanın sizlere ulaşması için günlerini veren bu çabası için şükranlarımı sunarken, bu çalışmada da benim ufacak bir katkımın da bulunması beni bahtiyar etmiştir.

Bu çalışma ile sizlerde bazı bilgileri edinmiş ve faydalanmış olarak uzun yılların birikimlerinden aydınlanacağınızı göreceksiniz.

Bilgi; yazılmadıkça kaybolmaya açık birikimlerdir. Her insan bir kitaptır; onu okumamız gereklidir.

Tanımadığımız ve anlamadığımız kişiler hakkında nasıl kararlar veremezsek; bir çalışmayı da incelemeden, okumadan karar veremeyiz.

Mahmut Selim GÜRSEL

SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!

ÇORUM'DA TARIM 4

Mahmut Selim GÜRSEL

GÜRSEL YAYINEVİ ve ÇORUMLU DERGİSİ SAHİBİ

1947 tarihinde babamın subay olarak bulunduğu Erzurum'da bir at arabasında doğum evine giderken doğmuşum. Babam Eminsü Ali Rıza Gürsel, annem ise Fahriye hanımefendi idi.

İlkokula İskenderun'da başladım. Ankara'da bitirdim. Ankara Yenimahalle Orta okulunun birinci sınıfta babamın emekli olmasından dolayı 1960 yılında Çorum'a gelince Atatürk Ortaokuluna devam ettim. Babamın "oku da oğlum ceketimi satar seni okuturum" diyerek bana yaptığı nasihatleri ters tepki yaptı. İlkokul sıralarında okuyarak pilot olmanın düşlerini kurardım. Bu hayalim gerçekleşmedi. Babamın baskısı karşısında babama okumuyorum diyerek okulu birinci sınıfta bıraktım. Marangoz çırağı olarak Azmi Başar ustanın yanına girdim. Askere gidene kadar ustanın yanında çalıştım. 1967 tarihin de askerlik dönüşü, 28 Mart 1969 Ankara Emniyet Müdürlüğüne teknisyen

ÇORUM'DA TARIM 5

olarak göreve başladım. Ortaokulu dışarıdan 2 yılda bitirdim 09 Ekim 1972 tarihinde polis memuru olarak Ankara'da altıncı şube ve kara kollarda çalıştım. 16 Eylül 1973 tarihinde Selma (Kurşuncu) Hanımefendi ile evlendim. 10 Temmuz 1978 yılında ayında naklen Çorum İl Halk Kütüphanesine Memur olarak geçtim. Dışarıdan Çorum Ticaret Lisesini iki yılda bitirdim. Kendi kendime Osmanlıca'yı öğrenmeye uğraştım, Hat sanatı ile biraz ilgilendim 150 ye yakın Ser levham var, Çorum Güzel Sanatlar Galerisinde ve Kütüphane salonlarında bu levhaları sergiledim. 03 Ağustos 1988 tarihinde İl Halk Kütüphanesi Müdür yardımcılığına atandım.

1990 tarihinde ilk kitabım olan Dewey Onlu Tasnif isimli kütüphanelerdeki kitapların tasnifi yapılan kitabı 10 yıllık bir araştırma ve çalışma iye "Alfabetik Onlu Tasnif Fihristi (Dewey)" kitap haline getirip Kültür Bakanlığına sundum. Kitabımdan Türkiye'deki bütün kütüphanelere dağıtılmak üzere 1000 adet satın aldılar.

Marangozluk, oymacılık, Polis Memurluğu, memurluk ve idarecilik yaptım. Her çalıştığım meslekte çeşitli önemli olaylar oldu ise de son çalıştığım kurumda bence en önemli bir hatıramı

SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!

ÇORUM'DA TARIM 6

anlatmak istiyorum: Kütüphanedeki çalışmaları ve " El Yazması Kitapların Çorum'da kalması için verdiğim çabalar neticesinde Bitlis Tatvan'a tayin edilme olayım beni çok yıktı. Fakat bu üzüntümün boş olduğunu zamanla gördüm. Rabb'imizin izni ile Hacca gitmek nasip oldu, iki kitap daha yayımladım ve elinizde bulunan bu derginin çıkmasına vesile oldum. Mesleklerin insanlara sağladığı maddi avantaj olarak,evinizi geçindirecek, namerde muhtaç etmeyecek avantajından başka, manevi olarak; sizin yaptığınız işlerle ilgili karşılaştığınız problemleri değerlendirerseniz avantajların neler olabileceğini hayat okulundan öğrenmiş oldum.

1993 yılında Türkiye'deki bütün kütüphanelerde bulunan " El Yazması " kitapların Ankara Milli Kütüphanesine toplanma kararı veren Kültür Bakanlığına karşı Çorumlu hemşerilerimi haber dar ettim, mahalli radyodan ve gazeteler ile parti il Başkanlarını ile Millet Vekilimiz Adnan Türkoğlu ve Belediye Başkanımız rahmetli Turan Kılıççıolu'nun destekleri

ve diğer kuruluşların da katkısı ile "El Yazma kitapları" Çorum'da kaldı. Açık öğretim için üniversite sınavlarına girip kazandım. İkinci sınıfta iken Çorum'a tam teşekküllü bilgisayar ortamında bir kütüphane kazandırmaktır. Yazma kitapların korunması ve Çorum'da kalması için yaptığım girişimim yüzünden 25 Nisan 1994 tarihinde Tatvan

ÇORUM'DA TARIM 7

Bitlis'e Müdür olarak tayinim çıktı, tayin edildiğim yere gitmeyerek emekliliğimi istedim.

1994 Tarihinde nasip oldu eşimle birlikte Hacı olduk.

27 Mayıs 1998 tarihinde Çorum'da ilk Kültür Bakanlığından tescilli "Gürsel Yayınevi" tarafımdan açıldı.

Yazı yazmaya beni kimse teşvik etmedi Kütüphane için hazırladığım kitap beni yazmaya teşvik etti. Yazıları mahalli basında yayımlandı. Yazılarımdan dolayı bir ödül almadım; fakat kitapları ve bu dergi benim için en büyük ödüldür.

Yayımlanmış çalışmalarım: "Alfabetik Onlu Tasnif Fihristi (Dewey) Haziran 1991 ", "Çorum 97 1997" "Çorum'da Yatan Meşhur Yatırlar Haziran 1997- 2. basım 1998", " Çorumlu 2000 Aylık Kültür Sanat Tarih Ve Edebiyat Dergisi Temmuz 1998, " Sarı Çiğdem Şiir Defteri Mart 2002" , "Çorum 2002" adlı basılmış çalışmalarım bulunmaktadır. "Menakıb-ı Koyun Baba 2004" "Çorum Yemekleri 2004 Eşimin Çalışması" "Hacım Ağustos 2007" "Çorumlular ve Çorum'a Hizmet Edenler Temmuz 2008"

[SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!](#)

ÇORUM'DA TARIM 8

Bakanlığa sunulmuş;"Alfabetik Türk ve Yabancı Yazarlar Fihristi" ve "Ne Nerede Başlıklı Arama Fihristi" basım için hazır beklemektedir. Yazılarım daha çok araştırma dalı ile makale türüdür. Tiyatro çalışmalarım,şiir ve hikaye denemelerim bulunmaktadır. Şu anda dergimde yazılarım çıkıyor. Benim okuyucularıma diyeceklerim şudur ki. Doğru bildiğiniz konuları savunun. Bu savunmanız size belki tepkiler getirecektir. Bu tepkileri inceleyerek doğru olup olmadığını araştırın.

Saygılarımla.

ÇORUM'DA TARIM 9

ÇORUM KISA YER TANIMI

Çorum; Türkiye'nin Karadeniz ve iç Anadolu bölgesi arasında bulunan bir ildir.

Amasya, Çankırı, Sinop, Samsun, Kastamonu, Yozgat ve Kırıkkale illeri ile komşudur. Karadeniz bölgesi ve Orta Anadolu bölgesinin kuzeyinde yer alır. Çorum; 12820 km² yüz ölçümüne sahiptir.

Enlem ve boylam değerlerine göre ise; 34 derece 04 dk. 28 sn. doğu boylamları ile 39 derece 54 dk. 20 sn. kuzey enlemleri arasında yer almaktadır.

SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!

ÇORUM'DA TARIM 10

ÇORUM'DA TARIM 11

ÇORUM'UN İKLİMİ

Tarımın yapılabilmesinde iklimin ve iklime bağlı yağış ve kuraklığın önemi büyüktür.

Çorum'daki iklim koşulları sıcak ve ılıman bir atmosfer ile karakterizedir.

Çorum Kuzey Yarımkürededir. Yaz, burada Haziran'ın sonunda başlar ve Eylül'de sona erer. Yaz ayları şunlardır: Haziran, Temmuz, Ağustos, Eylül. Ziyaret etmek için en popüler dönem Temmuz, Ağustos. ayıdır.

Çorum'un iklimi; kuzey kısımlarında Karadeniz iklimi görülmesine rağmen İç Anadolu iklimi daha yoğun görülür. Yağışlar normalin altında bulunmaktadır. Her yıl, yaklaşık 616 mm kadar yağış olur.

Çorum'un iklimi ve toprak yapısı, çeşitli bitki türlerinin yetişmesi için elverişli bir ortam sağlamaktadır. Tarım ürünleri, meyvelikler, ormanlık alan bitkileri, süs bitkileri ilaç bitkileri, gibi çeşitliliğe sahiptir.

İlimiz genelinde yağışların az olması tarım imkânını yağışların düzenine bağlıdır.

Kışın Çorum'da yazdan daha fazla yağış vardır. Çorum iklimi, gözlemlenen ortalama yıllık sıcaklık 11.2 derecedir.

[SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!](#)

ÇORUM İLİ İKLİM VERİLERİ ÇORUM İLİ MEVSİM NORMALİ 1991-2000 (Meteoroloji GM)						
AYLAR	Ortalama Sıcak (°C)	Ortalama En Yüksek Sıcak (°C)	Ortalama En Düşük Sıcak (°C)	Ortalama Güneşlenme Süresi (saat)	Ortalama Yağışlı Gün Sayısı	Aylık Toplam Yağış Miktarı Ortalama (mm)
OCAK	-0.2	4.6	4.1	2.2	12.30	3 .4
ŞUBAT	1.4	7.4	3.5	3.3	10.57	28.5
MART	5.6	12.5	0.3	4.7	13.57	42.0
NİSAN	10.4	17.9	3.4	6.4	15.73	46.6
MAYIS	15.0	22.9	3.4	7.5	15.72	61.7
HAZİRAN	18.7	26.8	7.4	8.9	12.00	63.5
TEMMUZ	21.7	30.2	10.7	10.2	5.10	21.4
AĞUSTOS	21.9	30.7	12.8	10.0	4.10	19 0
EYLÜL	17.8	26.7	13.1	3.2	6.80	27.9
EKİM	12.5	20.7	9.5	5.6	8.43	32.9
KASIM	5.6	12.9	5.7	3.9	8.70	24.9
ARALIK	1.6	6.5	2.2	2.0	12.37	43.0
YILLIK ORT/TOP.	11.0	18.3	4.4	6.1	12.32	448,8

[SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!](#)

ÇORUM'DA TARIM 14

Hattiler ve Hititler zamanında kullanılan kağı saban, orak, döğen, yaba, halen bazı köy yerlerinde kullanılmaktadır.

Hititler zamanında halen yerel tarımsal ürünler arpa, buğday çavdar ile baklagiller ve sebzeler halen ilimizde tarımı yapılmaktadır.

Tarla bitkileri olan susam, ayçiçeği, mercimek nohut, bakla, kimyon, kişniş, soğan sarımsak, çiğdem, su teresi, bezelye, fasulye, keten tohumu, karaburçak ve çayır bezelyesi yetiştiriciliği yapılmıştır.

Meyve olarak üzüm, elma, kayısı, kızılıncık, incir, nar incir yetiştirildiği anlaşılmaktadır.

Hititler hayvansal üretim olarak sığır, at, katır, koyun, keçi üretimi yapıldığı görülmektedir. Ayrıca; arı üreticiliği ile üzüm şarapçılık da gelişmiştir.

Hititler Anadolu'daki ilk barajları ve su kanallarını yaparak tarım arazilerini sulama için kullanmışlardır. Ayrıca; temiz, berrak ve gür su, hem bölge yaşayanları hem de tarımsal üretim için kaynağın dan su dağıtımı için kiremit künk ve taş oluklar günümüze kadar gelmiştir.

Hitit kralları, toprak kullanımları ile mülkiyet hakkını elinde tutmak şartıyla kullanma hakkını dini kuruluşlara ve şahıslara vermiştir.

Arkeoloji araştırmalarında ekilebilir alanlar Hititlerin yerleşim yerlerinde tarım alanlarına ilgileri ve yerleşim yerlerinin kurulmasında önem

ÇORUM'DA TARIM 15

taşımaktadır.

Aşağıda bulunan Ereğli İvriz bulunan Hitit kabartmasında “Tanrı Tarhundas” bir elinde buğday başaklar diğer elinde uzun salkımı belinde üzüm salkımları” bulunarak gösterilmiştir.

Bereket olarak görülen buğday başağı ve üzüm salkımını bu iki tarımsal ürünün kutsal olarak gördükleri gözükmetedir.

Buğday ve unundan yapılan ekmeğin çöpe atılmaması, yere düşünce öpülerek alına konması, ekmek üzerine yemin edilmesi gibi Hititlerden kalan halen halk arasında görülmektedir.

Alacahöyük kurban edilecek küçükbaş hayvanları gösteren rölyef ile Boğazköy'de bulunan ikiz boğalar da Hititlerin hayvancılık ile de ilgilendikleri görülmektedir.

[SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!](#)

ÇORUM'DA TARIM 16

Çorum'da topraklarında yaşayan; Hattiler, Hititler, Asurlar (Ticaret Kolonileri Karımlar), Fariğler, Persler, Romalılar, Bizanslar,

ÇORUM'DA TARIM 17

Osmanlılar ve bizler Çorum'un topraklarını ve tarım ürünlerinden faydalandılar!.

[SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!](#)

ÇORUM'DA TARIM 18

ÇORUM'DA TARIM İÇİN GEREKLİ OLAN TOPRAK

Tarım yapılabilmesi için gerekli olan, hava, su, toprak unsurlarının bulunması ve bunların da tarım yapılması için uygun şartlar taşıması gerekmektedir.

Açık alanda tarım yapılması için tarım yapılacak yerin önce mevsim, sonra toprak yapı ve su gerekliliği bulunmaktadır.

Çorum ilimiz, mevsim sınıflamasına göre; kışları soğuk, az nemli, yazları ılık, yarı kurak, fazla suyu olmayan bir iklime sahiptir.

Çorum İlimizde yağışların 1/10 yeraltına geçmektedir. Bu yer altı sularının birçok kaynağı beslemektedir.

Çorum Merkez ilçede bulunan suların tuz oranı yüksektir. Hüdaverdi artezyeni önemli bir kuyudur. Alaca, Mecitözü ve Kargı ilçelerinde önemli yeraltı sularının bulunduğu DSİ tarafından tespit edilmiştir.

ÇORUM'DA TARIM 19

ÇORUM'DA TOPRAK KULLANIMI

Çorum'un genel topraklarının büyük kısmı kıraç topraklardan meydana gelir.

Çorum İlimizde kahverengi orman atığı topraklar, alüvyon topraklar, bünyesinde çok su bulunduran hidromorfik topraklar, kestane ve kırmızımsı ile kahverengi topraklar, dağlarlar gelen toprakların dağ eteklerinde birikmesi ile meydana gelen Alüvyonlu topraklar görülür.

Çorum ilinin topraklarının büyük bir bölümü kıraç topraklar kapsar. İlimiz genelinde yağışların az olması tarım imkânını yağışların düzenine bağlıdır. Bu faktörlerin birleşiminde tarım yapılan yerlerde toprak nadasa bırakılarak, toprağın su birikimi ile toprağın dinlendirilmesi mecburiyetindedir.

Tarım için toprağın sürülerek gevşetilmesi, ekilecek mevcut bitkinin etrafında bulunan yabancı otları yok etmek, zararlı böceklerle mücadele etmek için önlemler almak gerekmektedir!

Tarım alanlarının sulanabilir olan yerlerde sulu tarım yapma imkânı bulunmakla beraber, Çorum'un genelinde kuru tarım yapılmaktadır.

Çorum Tarım kullanım alanını iki kısma ayırabiliriz:

- 1-400-5990 rakımında olan Kızılırmak vadisi,
- 2- 600-900 irtifaında olan yüksek kesimler!

SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!

ÇORUM'DA TARIM 20

Yukarıda Tarım kullanım alanlarının ayırımında 100-699 ile 600-900 rakımları arasında yapılar tarım alanların olarak ayrılmıştı.

TARIMSAL ALANLAR (Ha)

Sulanamayan Ekilebilir Alanlar 310307,46
Bitki Değişim Alanları 184382,22
Doğal Bitki Örtüsü İle Karışık Tarım Alanları 152891,59
Sürekli Sulanan Alanlar 115013,09
İğne Yapraklı Ormanlar 109611,84
Seyrek Bitki Alanları 102303,07
Doğal Çayırliklar 69733,56
Geniş Yapraklı Ormanlar 56315,43
Karışık Ormanlar 42407,28
Sulanmayan Karışık Tarım Alanları 31950,76
Mera Alanları 13917,64
Pirinç Tarlaları 12292,63
Su Kütelleri 893348
Sulanan Karışık Tarım Alanları 7230,46
Su Yolları 794,52
Üzüm Bağları 653,27
Bataklıklar 596,98
Sulanan Meyve Alanları 540,8
Sulanmayan Meyve Alanları 508,14

Yüksek kesimlerde 600-900 rakımlardaki yapılan tarım

ÇORUM'DA TARIM 21

lan tarım için örnek olarak Çorum Merkez ilçede bulunan; Çorum Ovası, orta yüksekliğe sahip dağlar la çevrilmiş çöküntü ovasıdır. Kuzeydoğu kenarında Çorum şehrinin yer aldığı Çorum Ovası, iki seviyeden oluşmaktadır. Bu seviyelerden ilki, Çorum şehrinin yer aldığı kuzey ovası iken diğeri ise şehrin hemen güneyinde yer alan bir eşik ile kuzeyindeki ovadan ayrılan Ovasaray olarak bilinen kısımdır.

Çorum'un genelinde toprağa düşen yağış azlığı nedeni ile tarım yağış düzenine bağlı olarak yapılmaktadır. Bu yüzden tarım yapılan toprak nadasa bırakılarak toprağın dinlenmesi gerekmektedir.

İlimizde güzlük ve yazlık ekim yapılmaktadır. Güzlük ekim adıyla anılan ayın ortasından Aralık ayı sonuna kadar havaların imkân verdiği zaman yapılır. Çorum iklimi için en iyi ekim zamanıdır, kış mevsiminde gelen yağışlar neticesinde tohum toprak altında kalması nedeniyle yeşerme sürecince su miktarı bir miktar giderilmiş olur, bu ekim tarzı için buğ day öngörülür. Yazlık ekim ise ilkbaharda yapılan su-lu tarım yapılabilir yerler için geçerlidir.

Akarsuların bulunduğu alanlarda tarım daha çeşitli ve her yıl yapılma imkânı sağlamakta olup Çorum tarımı buralarda üreticilere daha iyi getiriler sağlamaktadır.

SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!

ÇORUM'DA TARIM 22

1845 Çorum Tarım ALANLARI (Dönüm)					
CİNS	TARLA	BAĞ	CEHRİLİK	BOSTAN	MEYVE
MERKEZ	5524.5	995	1416,5	86	21.5
KÖY	46860.0	3283	798.5	183	2.5

1938 TOPRAK KULLANIMI ON BEŞİNCİ YIL ÇORU (Hektar)	
CİNS	HEKTAR
SÜRÜLEN TOPRAK	74 500
NADAS	72 600
ÇAYIRLAR	43 533
SEBZE	2 617
SANAI BİTKELER	356
OTLAK	330 170
MALERALAR	140 000
MEYVE BAHÇESİ	4 500
BAĞLAR	4 500
ORMANLAR	101 858
EKİLEMİYEN TOPRAKLAR	300 240

ÇORUM'DA TARIM 23

ÇORUM OVALAR

İlimizde bunlardan Çorum Ovası, orta yüksekliğe sahip dağlarla çevrilmiş çöküntü ovasıdır. Çorum Ovası, iki seviyeden oluşmaktadır. Çorum şehrinin yer aldığı kuzey ovası iken diğeri ise şehrin hemen güneyinde yer alan bir eşik ile kuzeyindeki ovadan ayrılan Ovasaray olarak bilinen kısımdır.

ÇORUM OVALARI 1973 ÇORUM İL YILLIĞI		
OVANIN ADI	YÜKSEKLİĞİ	ALANI
MERKEZ BOĞABAĞI	800-820	70km ²
MERKEZ OVA SARAY OVASI	700-800	375km ²
MERKEZ SEY- DİM OVASI	950	50km ²
MERKEZ VE İSKİLİP IRMAK OVASI	500-550	600km ²

[SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!](#)

ÇORUM'DA TARIM 24

ÇORUM OVALARI 1973 ÇORUM İL YILLIĞI		
OVANIN ADI	YÜKSEKLİĞİ	ALANI
MERKEZ VE MECİTÖZÜ DÜVENCİ	900	32km ²
MERKEZ VE OSMANCIK HAMAMÖZÜ OVASI	450-500	30km ²
ALACA HÜSEYİN OVASI	725-875	264km ²
HACIHAMZA KIZILIRMAK KIYISI OVA	400-420	1472km ²
İSKİLİP DE- DESİ OVASI	500-550	250km ²
İSKİLİP TAYBI OVASI	550-560	144km ²
KARGI DEVRAZ ÇAYI KENARI OVA.	400-450	1360km ²

ÇORUM'DA TARIM 25

ÇORUM OVALARI 1973 ÇORUM İL YILLIĞI		
OVANIN ADI	YÜKSEKLİĞİ	ALANI
KARGI DEVRAZ ÇAYI KENARI OVA.	400-450	1360km ²
KARGI KIZILIRMAK KIYISI OVALARI	400-450	Irmak boyu
MECİTÖZÜ OVASI	850	100km ²
OSMANCIK OVASI	300-350	300km ²
SUNGURLU BUDAKÖZÜ OVASI	550-580	750km ²
SUNGURLU DELİCE OVASI	550-600	300km ²

[**SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!**](#)

ÇORUM'DA TARIM 26

ÇORUM AKARSULARI

Çorum İlinde bulunan akarsular Kızılırmak ve Yeşilirmak havzalarına dökülürler.

Kızılırmak'ın Çorum İlinden geçen kısmı 182 km.dir. Bayat, İskilip, Merkez ilçe, Osmancık, Kargı İlçeleri ve köyleridir.

Çorum Merkez İlçesi, Alaca, Mecitözü ve Ortaköy İlçelerinde bulunan çay ve dereler, Yeşilirmak'ın önemli bir kolu olan Çekerek Irmağı'na dökülür.

Kızılırmak İl Sınırları 182 Km Debisi (m³/sn) 137,500

Delice Çayı İl Sınırları 71 Km Debisi (m³/sn) 23,647

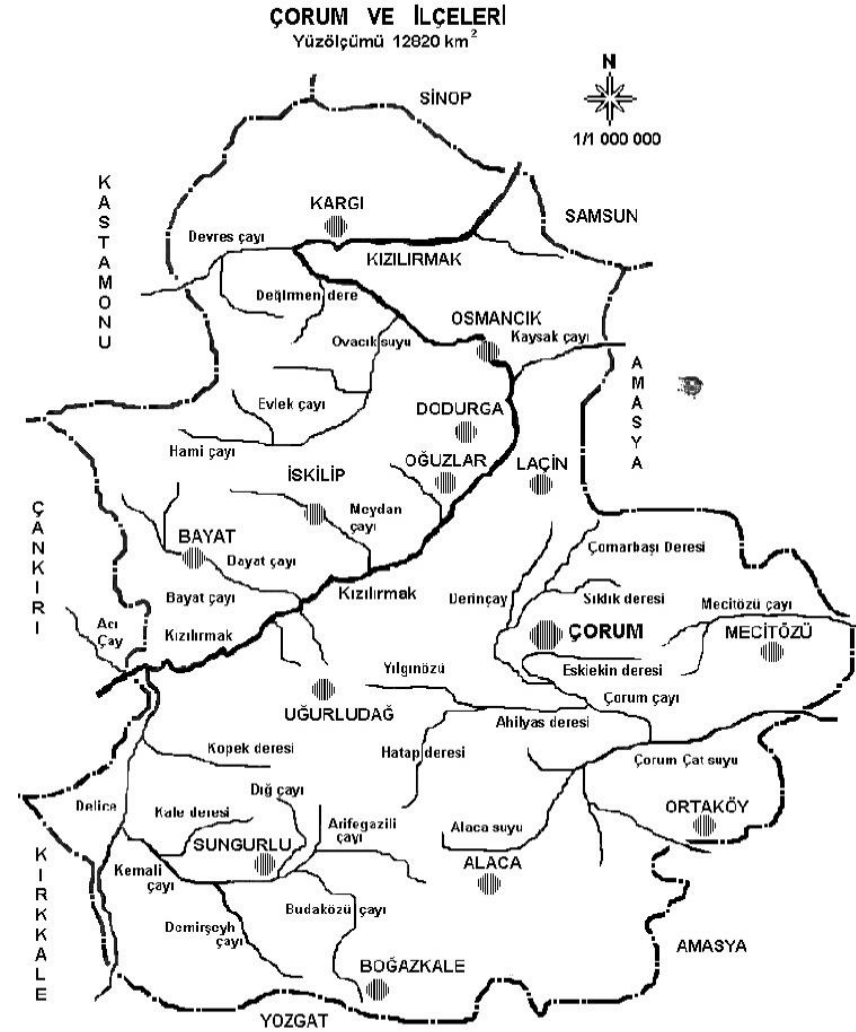
Devrez Çayı İl Sınırları 11 Km Debisi (m³/sn) 5.158

Çorum Çayı (Derinçay Alaca Çayı) İl Sınırları 93 Km Debisi (m³/sn) 7,200

İncesu (Çekerek Çayı) 16 Debisi (m³/sn) 25,817

Tarım için gerekli olan su Çorum'da bulunan su kaynağı olarak akarsılar olup; Çorum sınırları içerisinde bulunan genel akarsular:

ÇORUM'DA TARIM 27

[**SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!**](#)

ÇORUM'DA TARIM 28

KIZILIRMAK: İlimizin içerisine Bayat ilçesi sınırları içerisinde girerek, kuzey doğu istikametinden akarak Bayat çayını alır, Bayat ilçesi topraklarında 20 kilometre aktıktan sonra, İskilip ilçesi topraklarına geçer ve Şehir Meydan Çayını alarak İskilip İlçesi topraklarında 32 kilometre akarak Merkez İlçe topraklarına girer. Merkez İlçe topraklarından sonra Laçın İlçesi ve Dodurga İlçesi sınırını teşkil eder ve Dodurga Çayı ile Hamamözü Çayını alarak 28 kilometre akar ve Osmancık İlçesi topraklarına girer ve Kavas Çayını alır Osmancık İlçesi topraklarında 32 kilometre akar ve Kargı İlçesine girer ve Değirmen Deresi ile Devrek Çayını alır, Devres Çayı birleşiminde yaklaşık kırk derece dönerek doğuya yönelir, Kargı İlçesi düzlüğünü meydana getirir. Kamil Bucağından gelen Avlağı Deresini alarak 70 kilometre olmak üzere 182 km. uzunluğu bulur ve Sinop iline girer.

Kızılırmak'ın genişliği 100 ile 500 metreyi bulan genişliği ve 1 ile 15 metre derinliği bulunan yatağında akar. Irmağın Çorum topraklarında aktığı yatağında iki dönekli çağlayan bulunur.

Kızılırmak üzerinde ilimizde önemli üç köprü bulunmaktadır. Bunlar; Çorum İskilip yolunu bağlayan, Salur Köyünün güneyinde bulunan köprü, Osmancık İlçesinde bulunan tarihi Koyunbaba Köprüsü ve Avşar Köyünde Çorum-Kargı yolunu

ÇORUM'DA TARIM 29

bağlayan köprüdür. Ambarcı kemerinden de Kızılırmak geçilmektedir.

[SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!](#)

ÇORUM'DA TARIM 30

DELİCE SUYU (IRMAĞI): Kızılırmak'ın kollarından Delice suyu Sungurlu ilçesinin en önemli akarsuyudur. 80 kilometreyi bulan Budaközü Deresinin kolları olan Kamilli ve Diğ Çaylarından beslenir. Delice ırmağı Kırıkkale ve Çankırı illeri arasında sınır teşkil eder.

YEŞİLIRMAK: Bu ırmağın havzasına dökülen Çekerek ırmağı sularının önemli kısımlarını Çorum Merkez ilçe, Mecitözü ve Ortaköy ilçelerinin dere ve çay sularıyla birleşmesiyle oluşur.

ÇORUM ÇAT SUYU DERİN ÇAY: Çomarbaşı deresi ile Sıklık deresinin birleşmesiyle il merkezinde Derinçay adını alır. Hatap ve Yılğınözü Çayıyla birleşerek Ahilyas Deresi birleşerek Ahilyas Deresi oluşur. Bu dere; Derinçay ile birleşerek Çorum suyunu meydana getirir. Alaca Suyu ile birleşerek Çorum Çat Suyu adını alır. Amasya topraklarına girerek Çekerek Irmağı ile birleşir.

MECİTÖZÜ ÇAYI: Kırklar dağından doğar. Mecitözü ilçesi yakınından geçerek Amasya topraklarına giderek Çorum Çat suyu ile birleşir.

ÇEKEREK IRMAĞI: Ortaköy ilçe topraklarının az bir kısmından geçerek Amasya il

topraklarına girer.

ÇORUM'DA TARIM 31

DERİNÇAY: Derin çayın debisi mevsimlere göre değişim göstermektedir. Çorum Ovasının en büyük su kaynağıdır. Mevsimsel yağışların azlığı nedeniyle son yıllarda Derinçay'ın menbaa debisi oldukça azalmıştır.

Çorum Merkez ilçe yerleşim alanı içerisinde dereeler şunlardır: Melikgazi Deresi, Sülüklü Deresi, İçeridere Deresi, Kapaklı Deresi, Sıklık Deresi, Çomar Deresi, Ayarık Deresi ile İbrahim Çayırı Deresi'dir.

[**SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!**](#)

ÇORUM'DA TARIM 32

ÇORUM GÖL VE GÖLETLER

Çorum ve ilçelerinde tabii göl olarak Gölün Yazı, Uyuz gölü ve Çatak ile Laçın arasında bir krater gölü bulunmaktadır. Gölün Yazı kamışlık ve su kuşlarının bulunduğu sulak alan olup, Kırkgöz ve Uyuz Gölü küçük su birikintisi görünümünde olup yaz aylarında kurumaktadır.

Çorum'un en eski göleti Hititlerden kalma Alacahöyük Gölpıhar Göleti olduğu ve Çorum'un tarım için göletlere ihtiyacı eski çağlardan beri bilinmektedir.

Çorum ve ilçelerde bulunan göletlerin listesi aşağıda bulunmaktadır.

ÇORUM'DA TARIM 33

GÖLÜNYAZI

Ayrıca; tarım sulamaları ve içme suyu için Çorum'da Yeni yapılan gölet sulama amacıyla yapılan baraj ve göletlerin çizelgesi.

ÇORUM'DA BULUNAN GÖLETLER DSİ		
ADI	TİPİ	HACMI (m3)
YENİHAYAT	BARAJ	26635000
ÇORUM	BARAJ	6470000
ALACA	BARAJ	12560000
HATAP	BARAJ	12369000
KOÇHİSAR	BARAJ	159760000
OB UK	BARAJ	661115000
AHMETOĞLAN	GÖLET	200000
EVCİYENİKİŞLA	GÖLET	320000
GEVEN	GÖLET	550000
HÖYÜK	GÖLET	300000
BOZDOĞAN	GÖLET	600000
SINCAN	GÖLET	680000
AKSU	GÖLET	230000
GÖKÇEDOĞAN	GÖLET	630000
GEYKOCA	GÖLET	340000
HIDIRLIK	GÖLET	610000

[SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!](#)

ÇORUM'DA TARIM 34

ÇORUM'DA BULUNAN GÖLETLER DSİ		
ADI	TİPİ	HACMI (m3)
PINARLI	GÖLET	220000
İNEGAZİLİ	GÖLET	240000
SEYDİM I	GÖLET	730000
SEYDİM II	GÖLET	1010000
KIZKARACA	GÖLET	100 000
KÖPRÜBAŞI	GÖLET	8780000
EVCİ	GÖLET	6700000
DANİS	GÖLET	590000
FİGANİ	GÖLET	1250000
İNCESU	GÖLET	3620000
KOZOREN	GÖLET	1100000
KUNDUZLU	GÖLET	690000
DEREKARGIN	GÖLET	1170000
OĞUZLAR	GÖLET	560000
AŞAĞIFINDIKLI	GÖLET	560000

ÇORUM'DA TARIM 35

Ayrıca sulu tarım için sulama sondajları neticesinde sulu tarım yapılabilecek arazi yerlerinin çoğaltma çalışmaları hızla devam edilmektedir. Sulu tarım yapılan yerlerde; çeltik, yumuşak buğday, sebze ve meyve yetiştiriciliği ileri gelmiştir.

YENİ HAYAT BARAJI

[SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!](#)

ÇORUM'DA TARIM 36

ÇORUM BARAJI (Çomar)

SEYDİM I GÖLETİ

ÇORUM'DA TARIM 37

SEYDİM II GÖLETİ

[SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!](#)

ÇORUM'DA TARIM 38

ÇORUM TARIM ALANLARI

Tarım yapılabilmesi için fiziksel, ekonomik ve teknolojik birçok faktör kullanılması gerekmektedir. Toprağın tarıma uyumlu ve yapılacak ekimin verimliliği ile sürdürülebilirliği toprağın yapısına bağlı olduğu ve tarıma uygun olmayan alanların tespiti. Su ve gübre ve tarım aletlerinin önemlidir.

Çorum tarım alanlarında ürün elde etme yelpazesi oldukça geniş olması ve bunların pek çoğunun Çorum Çiftçileri ve tarımla uğraşanlarca kullanılmaktadır!

Aşağıda çeşitli dönemlerde istatistikler bulunmaktadır!

1845 Çorum Tarım ALANLARI (Dönüm)					
CİNS	TARLA	BAĞ	CEH-RİLİK	BOS-TAN	MEYVE
MERKEZ	5524.5	995	1416,5	86	21.5
KÖY	46860.0	3283	798.5	183	2.5

ÇORUM'DA TARIM 39

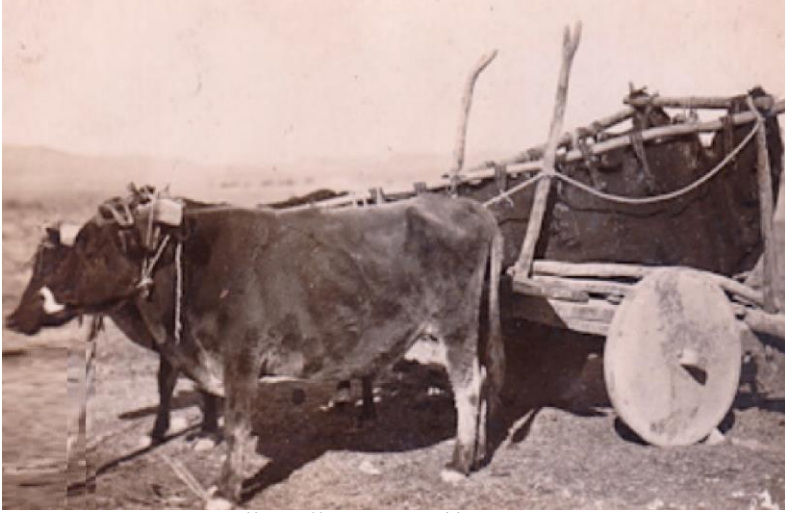
1927 YILI TARIM ALANI VE ÜRETİM MİKTARI		
ÜRÜN	EKİLEN ALAN Dönüm	TOPLAM ÜRETİM Kg
BUĞDAY	336 692	10 541 038
ARPA	169 828	3 284 630
YULAF	8 660	118 434
MISIR	7 598	88 0308
DARI	1 095	15 917

ÖKÜZ VE SAPAN İLE TARLA SÜRÜMÜ

[SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!](#)

ÇORUM'DA TARIM 40

ÖKÜZ KAĞNISI

ÖKÜZ ARABASI

ÇORUM'DA TARIM 41

1938 TOPRAK KULLANIMI ON BEŞİNCİ YIL ÇORUM (Hektar)	
CİNS	HEKTAR
SÜRÜLEN TOPRAK	74 500
NADAS	72 600
ÇAYIRLAR	43 533
SEBZE	2 617
SANAI BİTKELER	356
OTLAK	330 170
MALERALAR	140 000
MEYVE BAHÇESİ	4 500
BAĞLAR	4 500
ORMANLAR	101 858
EKİLEMİYEN TOPRAKLAR	300 240

[**SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!**](#)

ÇORUM'DA TARIM 42

AT VE SAPAN İLE TARLA SÜRÜMÜ

1967 ÇORUM İL YILLIĞI ÇORUM GENEL TARIM ARAZİSİ	
ARAZİ CİNSİ	HEKTAR
KIRAÇ TARLA	302 808
S LU TARLA	33 419
BAĞ	11 000
MEYVELİK	3 520
SEBZELİK	1 250
KÜLTÜR ARAZİ	349 997

ÇORUM'DA TARIM 43

1950 YILI TARIM ALANI VE ÜRETİM MİKTARI		
ÜRÜN	EKİLEN ALAN Hektar	TOPLAM ÜRETİM Ton
BUĞDAY	4 623	4 678
ARPA	2 861	3 740
MISIR	295	218
YULAF	169	178
MERCİMEK	46	38
FİĞ	45	39
NOHUT	33	16
ÇAVDAR	10	13

1967 ÇORUM İL YILLIĞI ÇORUM 'DA YILIK TARIM ÜRETİM		
ÜRÜN TÜRÜ	EKİLEN HEKTAR	ÜRETİM TON
BUĞDAY	215 000	258 100
ARPA	85 000	127 600
YULAF	1 800	1 800

[**SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!**](#)

ÇORUM'DA TARIM 44

1967 ÇORUM İL YILLIĞI ÇORUM 'DA YILIK TARIM ÜRETİM		
ÜRÜN TÜRÜ	EKİLEN ha	ÜRETİM TON
NOHUT	1 900	1 510
ÇAVDAR	1 800	2 400
PİRİNÇ	5 700	17 100
MISIR	1 225	1 400
MERCİMEK	1 350	1 080
NOHUT	1 875	2 165
BURÇAK	900	900
Fiğ	166	166
FASULYE	1 850	1 815
ŞEK,PANVRI	3 100	93 000
AY ÇİÇEĞİ	150	150
HAŞAŞ	650	1 351
KENDİR	150	70 117
PAMUK	150	61 122
PATATES	1 500	22 000
BOSTAN	1 100	33 000

ÇORUM'DA TARIM 45

1967 ÇORUM İL YILLIĞI ÇORUM 'DA YILIK TARIM ÜRETİM		
ÜRÜN TÜRÜ	EKİLEN ha	ÜRETİM TON
HAYVAN PANCARI	75	1 800
SARIMZAK	200	1 400
SOĞAN	800	9 600

ÇORUM VE TARIM 1994 ÇORUM İL VE İLÇELERİNE GÖRE BULUNAN GENEL ARAZİ DAĞILIMI HA.

ARAZİ DURUMU	GENEL TOP.
TARIM ARAZİSİ	622.948
ÇAYIR VE MERALAR	141.233
ORMAN ARAZİSİ	365.628
YERLEŞİM ALANI	21.885
SU YATAKLARI	480
KAYALIK ARAZİ	126.926
DİĞERLERİ	2.900

[SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!](#)

ÇORUM'DA TARIM 46

ÇORUM VE TARIM 1994 TARIM İL MD. ÇORUM İL VE İLÇELERİNE GÖRE GENEL EKİLEN BİTKİLER DAĞILIMI HA.	
TARIM ARAZİ DURUMU	GENELTOP.
HUBUBAT	381.663
ENDÜSTRİYEL BİTKİ	36.431
BAKLAGİLLER	43.629
YEM BİTKİLERİ	22.136
NADAS	118.129
BAĞ	10.286
MEYVELİK	2.689
SEBZE	7.985

ÇORUM'DA TARIM 47

ÇORUM VE TARIM 1994 TARIM İL MD. 1975-80-85-90 VE 1994 ÇORUM'DA TARIMSAL ÜRETİM 1000 TON					
CİNSİ	1975	1980	1985	1990	1994
BUĞDAY	345.55	360.00	417.19	686.34	630.71
ARPA	162.00	160.00	134.26	200.14	185.55
MISIR DA.	8.00	13.15	1.40	0.92	0.47
ŞEKER PANCARI	20.232	190.00	262.65	322.61	327.795
AYÇİÇEĞ	4.80	6.00	17.83	19.47	14.19
KURU FASÜLYE	2.00	2.25	2.95	2.69	1.82
YEŞİL MERCİ.	5.55	14.40	30.16	30.81	16.73
NOHUT	3.00	9.00	11.23	18.58	15.21
PATATES	75.00	62.00	30.80	39.55	38.60
KURU SOĞAN	42.00	37.00	167.84	127.22	173.46

SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!

ÇORUM'DA TARIM 48

2018 OKA ÇORUM YATIRIM REHBERİ TARIM ÜRÜNLERİ		
ALAN- MİKTAR	ALAN DEKAR	MİKTAR TON
BEĞDAY	2.077.483	515.031
ARPA	597.911	182.222
SOĞAN	41.054	166.160
NOHUT	128.234	18.848
ÇELTİK	75.952	60.354
ŞEK.PANCARI	55.241	238.068
PATATES	12.935	40.784

ÇAM ORMANLARI (Çatak)

ÇORUM'DA TARIM 49

2000-2012 BİTKİSEL ÜRETİM			
TARİH	TAHİL	SAMAN OT	YAĞLI TOHUM
2000	379 273	3 547	10 815
2001	382 648	3 389	7 806
2002	387 142	3 063	11 375
2003	374 212	2 967	8 587
2004	377 042	7 555	6 297
2005	375 754	8 269	7 247
2006	361 247	10 105	7 564
2007	356 252	20 383	5 943
2008	884 588	87 695	8 514
2009	1 060 029	145 379	17 522
2010	999 987	169 008	27590
2011	723 099	196 367	43 561
2012	771 382	194 676	48 163

[**SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!**](#)

TAHİL ÜRETİM TUİK			
TARİH	YEM BİTKİLERİ	YENİLEN YUMRULAR	ŞEKER YAPIMI
2000	18 182	77 276	319 233
2001	16 134	71 455	165 285
2002	19 901	79 035	268 152
2003	16 075	63 305	254294
2004	20 676	70 601	338 503
2005	17 857	69 161	292 452
2006	14 998	64 965	297 991
2007	5 930	52 237	189 111
2008	10 565	61 696	210 255
2009	6 922	58 918	197 450
2010	4 287	37 948	277 387
2011	4 888	46 796	231 025
2012	4 417	55 825	205 008

ÇORUMDA BULUNAN BİTKİ ÖRTÜSÜ

Çorum doğal bitki örtüsü çeşitlilik olan iki iklim bölgesidir. Çorum ilinde bu iki iklim bitki türleri bulunmaktadır. Bol yağış alan Karadeniz iklimi bölümlerde ormanlık alanlar bulunur.

İlimiz Çorum'da bulunan ormanların ağaçlarının çam ağacı, meşe ağacı, karaağaç, gürgen ve kavak gibi ağaçlık alanlar, Çorum'un doğal güzelliklerini korur. Ormanlık alan bitkileri, çevre için önemli bir kaynaktır ve biyolojik çeşitlilik açısından zenginlik sunmaktadır.

Orta Anadolu iklimi olan bölgeler step bitkileri bulunurlar.

Akarsuların çevrelerinde yetişen ağaçlar haricinde ormanlık alanlar Çorum'un ¼ i kadarını kapladığını ve bu ormanların karma ağaç orman olduğunu görürüz. Bu ormanlarda; Meşe, Fındık, Kızılcık, Yabani Erik, Yabani Elma ve Armut ağaçlarına bulunur. Yüksek rakımlarda iğne yapraklı ağaçlardan Karaçam, Sarıçam ve Köknar ağaçları görülür.

Steplerin tabii bitkisi olan Çoban Çantası, Deve Dikeni, Çakır Dikeni, Altın Çiçeği, Köy Göçürten, Kangal otu, Sığır Kuyruğu, Yavşan otu, Geven gibi bitkiler, ilkbahar yağmurları ile yetişenler ve yaz sıcağında kuruyarak kururlar.

Çorum'da önemli tarım üretimi yapılan

[SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!](#)

ÇORUM'DA TARIM 52

bitkiler arasında buğday, arpa, mısır, ayçiçeği, şeker pancarı, soğan, patates, domates, biber, salatalık ve fasulye gibi ürünler bulunmaktadır.

Bu bitkiler, Çorum'un verimli toprakları ve iklim koşulları sayesinde başarılı bir şekilde yetiştirilmektedir.

Çorum'da yenilebilir otlar; Karagöz, Sumak, Tırşık, Keçi ayağı, Kazayağı, Arapsacı, Hindiba, Teke-sakalı, Semizotu, Madımak, Yemlik, Kaldırık, Su Teresi, Turp Otu, Hardal otu, Kuşekmeği, Kadın tuzluğu, Kapari, Kuş Otu, Sirken, Bıcırdağ, Kızılıçık, Meyan kökü, Ballıbaba, Yarpuz, Kuşkonmaz, Ebe-gümeci, Gelincik, Damar otu, Kuzukulağı, Kıvırcık, Kırçan, Isırgan.

Çorum'da yetişen ilaç bitkileri arasında ada çayı, kekik, nane, civanperçemi, ısırgan otu ve papatya gibi bitkiler bulunmaktadır. Bu bitkiler, tıbbi amaçlarla kullanılmakta ve sağlık sektöründe önemli bir yer tutmaktadır.

Çorum'da süs bitkileri olarak sardunya, petunya, begonya, lale ve gül gibi çiçekler yetiştir bahçe ve park süslemelerinde kullanılır.

ÇORUM'DA TARIM 53

ÇORUM'DA EKİLEN BUĞDAY ÇEŞİTLERİ:

Çorum'da ekilen sert buğdaylar; Üveyik, Topaş, Ala karakılçık, Sarı Bursa ve yazlıklar ise Hicar ve Rus, yumuşak buğdaylar da Şam ve Köse buğdayları olup Akküpeli ve kılçıksız cinsler vardır.

Çorum'un Üveyik, Ala karakılçık, Yazlık, Topbaş ve Köse buğdaylarının Çorumun en eski ve yerli buğday cinsidir. Üveyik buğdayı; en çok ekilen ve muteber tutulan bir tiptir. Zavzuluk denilen ve kış hazırlıklarında bulgur, yarma, baklavalık un ve nişasta için aranılan ve seçilen bir buğdaydır.

Daha sonra Çorum'da Gün 91 Ekmeklik Buğday 1991, İkizce 96 Ekmeklik Buğday 1996, Bayraktar 2000 Ekmeklik Buğday Tescil: 2000, Demir 2000 Ekmeklik Buğday Tescil: 2000, Tosunbey Ekmeklik Buğday Tescil: 2004, Zencirli - 2002 Ekmeklik Buğday Tescil: 2002, Eser Ekmeklik Buğday – Bisküvilik buğday Tescil: 2003, Seval Ekmeklik Buğday Tescil: 2004, Ankara- 98 Makarnalık Buğday Tescil: 1998, Kenanbey Ekmeklik Buğday Tescil: 2009, Kızıltan 91 Makarnalık Buğday Yılı: 1991, Ç-1252 Makarnalık Buğday Tescil: 1991, Altın 40/98 Makarnalık Buğday Tescil: 1998, Eminbey Makarnalık Buğday Tescil: 2009, İmren Makarnalık Buğday Tescil: 2009

SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!

ÇORUM'DA TARIM 54

BUĞDAY EKİMİ YAPILAN TARIM ALANI

MISIR TARLASI

ÇORUM'DA TARIM 55

YULAF

ÇELTİK EKİMİ YAPILAN TARIM ALANI
[SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!](#)

SEBZE

Çorum Merkez İlçede sulak yerlerde bulunan ile sulanan Hıdırlık Altı, ve Devehane Mahallesinin bitiminde sebze bahçelerin bulunmaktadır. Burada açık alan sebzeciliği yapılmakta olup çıkan mahsul Çorum Pazarı ve Manavlarında satılmaktadır.

SEBZE BAHÇESİ**TUİK İŞLENEN SEBZE
ALARLARI
2000-2013 Hektar**

YIL	SEBZE
2000	7 553
2001	7 628
2002	7 636
2003	6 965
2004	7 028
2005	6 600
2006	11 225
2007	10 511
2008	10 329
2009	5 850
2010	8 729
2011	9 878
2012	40 387
2013	8 253

ÇORUM'DA TARIM 58

1967 ÇORUM İL YILLIĞI ÇORUM ‘DA YILLIK SEBZE ÜRETİMİ		
ÜRÜN TÜRÜ	EKİLEN YER	ÜRETİM TON
DOMATES	175	1 750
PATLICAN	150	1 800
KABAK	150	3 750
BAMYA	100	400
HIYAR	60	6 400
ISPANAK	40	400
PIRASA	60	1 500
BİBER	50	350
FASÜLYE	150	2 250
HAVUÇ	25	125
LAHANA	100	5 000
TAZE SOĞAN	10	10

ÇORUM'DA TARIM 59

SEBZE BAHÇESİ

BAKLA

[SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!](#)

ÇORUM'DA TARIM 60

BİBER

2002-2020 ÇORUM TUİK SEBZE ALANLARI DEKAR			
2002		2020	
ALAN DEKAR	MİKTAR TON	ALAN DEKAR	MİKTAR TON
127 840	272 417	142 585	373 642

ÇORUM'DA TARIM 61

SERA ÖRTÜ ALTI TARIM

Doğal koşullarda yetiştirilebilen bütün sebze ve boyu sera yüksekliğine sığabilen meyve ağaçlarını, cam örtü daha çık plastik örtü altına alınmak turfanda olarak yetiştirmek için kurulurlar! Seraya Örtü Altı Sebze ve Meyve yetiştiriciliği de denilmektedir.

Doğal koşullarda ve yılın belirli aylarında yetişen pek çok sebze ve meyve örtü altlarında, aşırı yağmur iye soğuktan ve dondan korunarak seralarda, erken zamanlarda yetiştirilmeye başlanmıştır.

ÇORUM MARUL SERASI

[**SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!**](#)

ÇORUM'DA TARIM 62

ÖRTÜ ALTI TARIM ALANLARI TÜİK				
YIL	TOP- LAM	PLAS TİK	YÜK TUNEL	ALÇAK TUNEL
2000	45	-	43	2
2001	45	2	42	1
2002	53		51	2
2003	68		65	3
2004	74		70	4
2005	78	4	71	3
2006	91	7	83	2
2007	115	7	106	2
2008	156	7	147	2
2009	162	8	151	2
2010	200	30	167	3
2011	200	30	167	3
2012	230	195	21	14

ÇORUM'DA TARIM 63

ÖRTÜ ALTI SEBZE MEYVE TÜİK 2009-2013 (Ton)				
YIL	BİBER	MARUL	DOMATES	HIYAR
2000	2	14	206	178
2001	-	11	221	188
2002	2	15	135	161
2003	2	23	140	205
2004	2	24	140	231
2005	2	29	157	255
2006	2	37	188	342
2007	11	36	209	666
2008	11	45	2 11	10 67
2009	11	47	215	11 32
2010	16	58	347	13 42
2011	16	54	368	13 37
2012	50	169	688	29 68
2013	58	169	801	30 00

[SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!](#)

PİRİNÇ TARIMI

Çorum'da pirinç üretimi ırmak boyu denilen Kızılırmak'ın geçtiği alanlarda bulunan; Bayat, İskilip, Merkez ilçe, Osmancık, Kargı İlçeleri ve köylerinin topraklarında üretilmektedir.

Osmancık pirinç yerli çeltik türlerinden biridir. Aslen TR-427 ıslah koduna sahip pirinç Trakya Tarımsal Araştırma Enstitüsü, 1997 yılında farklı melezlerden Osmancık pirinç çeltiğini geliştirip tescillemiştir.

Çeltik ekim alanını fazla genişletme imkânı olmadığından üretim için daha verimli tohum ve üretim alanında çalışma yapılmalıdır.

KARGI KIRMIZI PİRİNÇ**KARGI OSMANCIK ÇELTİK EKİM VE ÜRETİM 1985 1999 TUIK**

YIL	KARGI		OSMANCIK	
	EKİM ha	ÜRE TİM Ton	EKİM ha	ÜRETİM Ton
1985	1 850	12 025	3 334	16 401
1986	1 851	12 031	3 485	20 085
1987	1 855	12 055	3 634	19 561
1988	1 815	11 800	3 108	14 025
1989	1 925	12 511	3 200	15 891
1990	1 965	12 770	3 225	17 782
1991	1 869	12 148	3 185	9 164
1992	1 968	12 791	2 500	9 000
1993	1 907	12 394	2 526	9 562
1994	1 783	11 588	2 500	9 456
1995	3 016	13 105	2 350	9 202
1996	2 143	13 932	2 400	10 664
1997	2 148	13 959	2 301	8 698
1998	2 200	14 300	2 461	8 304
1999	2 017	13 112	2 510	8 470

ÇORUM'DA TARIM 66

ÇORUM ÇELTİK EKİLEN ALAN Hektar	
2014	6 813
2015	6 235
2016	6 454
2017	6 913
2018	7 595
2019	7 531
2020	7 641

ÇORUM ÇELTİK EKİLEN ÜRETİM Ton	
2014	58 659
2015	52 298
2016	52 321
2017	57 076
2018	60 354
2019	57 904
2020	59 493

ÇORUM'DA TARIM 67

ÇORUM ÇELTİK VERİMİ (kg/da)	
2014	861
2015	839
2016	811
2017	826
2018	795
2019	769
2020	779

ÇELTİK TARLASI

[**SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!**](#)

MEYVE YETİŞTİRİCİLİĞİ

Meyve yetiştiriciliği için toprağın sürülerek gevşetilmesi, ekilecek mevcut bitkinin etrafında bulunan yabancı otları yok etmek, zararlı böceklerle mücadele etmek için önlemler almak gerekmektedir!

Meyve yetiştirilmesi için; iklime uyumlu meyveleri seçmek gerekmektedir. Meyvelerin lezzet ve besleyici özelliği olması tüketilmesi için yetiştiricilikte dikkat edilmesi ve bakımı gereklidir.

Çorum'da yetişen; Elma, Armut, Kaysı, Erik, Kiraz, Badem, Ceviz, Dut, Ayva ve Şeftali meyvelerini örnek verebiliriz!

ÇORUM MERKEZ 1933-1934 ÜRÜN TON		
MEYVELER	1933	1934
Armut	1095 Ton	510 Ton
Elma	2080 Ton	640 Ton
Kaysı	328 Ton	320 Ton
Erik	890 Ton	325 Ton
Kiraz	235 Ton	168 Ton
Badem	235 Ton	168 Ton
Ceviz	660 Ton	237 Ton
Dut	235 Ton	245 Ton
Ayva	239 Ton	221 Ton
Şeftali	61 Ton	109 Ton

1967 ÇORUM İL YILLIĞI ÇORUM 'DA YILLIK MEYVE ÜRETİMİ		
ÜRÜN TÜRÜ	EKİLEN YER	ÜRETİM TON
ARMUT	186 000	16 800
AYVA	58 000	4 580
BADEM	22 000	440
CEVİZ	82 000	3 280
DUT	42 500	2 100
ELMA	220 000	22 000
ERİK	175 000	7 850
İĞDE	18 000	250
KAYSI	41 500	830
ŞEFTALİ	45 000	1 550
VİŞNE	36 500	1 400
ZERDALİ	62 000	1 250

ÇORUM'DA TARIM 70

ÇORUM VE TARIM 1994 TARIM İL MD. ÇORUM İL VE İLÇELERİ 1993-1994MEYVE AĞACI SAYISI		
MEYVE AĞACI	1993	1994
ARMUT	154.560	151.476
AYVA	81.145	79.715
ELMA	350.500	340.355
MUŞMULA	13.350	13.350
ERİK	111.220	107.175
İĞDE	18.150	17.200
KIZILCIK	28.350	28.350
KAYSI-ZERDALİ	57.315	56.278
KİRAZ	85.750	85.180
ŞEFTALİ	62.830	69.325
VİŞNE	49.250	47.750
DUT	39.710	53.010
İNCİR	12.240	12.450
NAR	9.410	9.120
BADEM	61.430	52.830
CEVİZ	105.100	105.680
ANTEP FISTIĞI	240.150	22.550

ÇORUM'DA TARIM 71

TUİK İŞLENEN MEYVE ALARLARI 2000-2013 Hektar	
YIL	MEYVE
2000	2 701
2001	2 729
2002	2 729
2003	2 868
2004	2 791
2005	2 769
2006	2 812
2007	2 868
2008	2 869
2009	2 698
2010	2 922
2011	3 114
2012	3 343
2013	3 322
1018	71 128
2019	90 169
2002	128 080

[**SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!**](#)

ÇORUM'DA TARIM 72

ELMA

ARMUT

ÇORUM'DA TARIM 73

KAYSI

AYVA

[SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!](#)

ÇORUM'DA TARIM 74

EYVAZ

ÇORUM'DA TARIM 75

ÇAM ORMANLARI (Çatak)

LAVANTA TARLASI
SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!

ÜZÜM VE BAĞ

Çorum'da bağ işleri Merkez ilçe, Mecitözü, sungurlu ve İskilip ilçelerinde gelişmiş; üzüm üretimi meyvecilikle beraber çoğunlukla yapılmaktadır. Meyve yetiştirmek için bağların etrafına dikilen elma, armut, ayva ağaçları ile yol sınırlarına da daha çok iğde ile bağların derlemişlerdir.

Çorum Merkez İlçesinin yakın etrafı bağlarla çevrilidir.

Bağlar uzunlamasına ve su akımına uygun karık denilen boydan boya açılmış yerlere birer buçuk metre aralıkla dikilen üzüm asmalarının bulunduğu, bunların budanarak sürgünlerini ayıklanarak budanarak yılda birkaç kere su verilir.

Çorum'da bulunan üzümler pekmez yapmak üzere üretilen üzüm olarak görebiliriz.

Çorum çevresinde; Ilıca, Açılar, Ayarık, Çomar, Çoraklık, Çukuravlağı, Elemın, Eskiekin, Fıtne , Hacıkerim, Mursel, Hoy hoy, İbrahim Çayırına, İçeridere, Kapaklı, Kazan, köpeklik, Sülüklü, Zımbalı isimleri ile Çorum Çevresi bağlıklar bulunmaktadır.

**TUİK İŞLENEN BAĞ
ALARLARI
2000-2013 Hektar**

YIL	BAĞ
1993	10 291
1994	10 179
2000	10 208
2001	9 857
2002	9 864
2003	9 593
2004	9 093
2005	8 843
2006	8 785
2007	8 685
2008	8 783
2009	8 668
2010	5 050
2011	8 055
2012	7 200
2013	7 457

ÜZÜM BAĞI**ÜZÜM BAĞI**

ÇORUM'DA TARIMLA UĞRAŞAN NÜFUS

Çorum'un Ziraî bakımdan nüfusu Türkiye bütünlüğü içinde teşkil ettiği nüfusun ve bunun incelenmesinde Çorum'un zirai karakteristik vasfı Çorum nüfusu köylü ve şehirli olarak ayırabiliriz.

ÇORUM NÜFUSU KÖYLÜ		
YIL	ŞEHİR	KÖY
1927	19.664	41.205
1936	20.151	47.128
1940	22.776	49.259
1945	20.307	53.096
1950	22.833	65.223
1955	25.765	77.984
1960	34.726	83.810
1965	41.574	88.939
1970	54.576	89.993
1975	64.852	91.740
1980	75.726	93.259
1985	96.725	90.737
1990	116.810	69.567
2000	161.321	60.378

ÇORUM'DA TARIM 80

HAYVANCILIK

TARIM VE HAYVANCILIK

Çorum'da şimdi Çorum Müzesi olan bina Çorum Ziraat Ameliyat (uygulama) Mektebi (Çorum'da zamanına göre modern, aynı karakter gösteren ve uygulama ağırlıklı "ziraat mektepleri" nin kurulduğu görülmektedir. Ancak bir süre sonra, mevcut bütün ziraat okulları, tarımsal eğitimde reform amaçlı ile, 01. Temmuz. 1928 tarihinde geçici olarak kapatılmıştır. Bu okullardan ve "Halkalı Yüksek Ziraat Mektebi" nden bazı öğretmenler ile mezun bazı gençler, ihtisas yapmak üzere yabancı ülkelere gönderilmişlerdir)

Çorum Ziraat Çorum Hayvan Dispanseri 1952 tarihinde açılmıştı.

TABİİ HAYVAN TÜRLERİ

İl enelinde bulunan ormanlık yerlerde Ayı, Domuz, Kurt, Tilki, Sincap, Sansar, Tavşan ve ötücü kuşlardan Bülbül ve Saka kuşu bulunur. Irmak kenarlarında Yaban Ördeği ve çeşitli su kuşları ile Step Bölgesinde Keklik, Bildırcın, Üveyik, Sığırcık, Karga, Serçe, Yabani Güvercin ve Toy ile kayalık bölgelerde Atmaca ve Kartal bulunmaktadır.

ÇORUM'DA TARIM 81

Akarsularda tatlı su balıkları, Kızılırmak' ta Yayın ve Sazan balığı vardır.

İlimizde bulunan göletlerde kültür balığı ile bıyıklandırma yapılmıştır.

Özel sektörün girişimleriyle de, bir kaç balık çiftliğinde üretim havuzlarında Alabalık yetiştirilmektedir.

Sportif amaçlarla avcılık ilimizde oldukça yaygın olup, kara avcılığı ile su avcılığı (balık tutma) amatörce yapılmaktadır. Bütün ilçelerimizde Avcılık kulüpleri bulunmakta olup üye sayıları oldukça fazladır.

ÇORUM İLİNDE HAYVANCILIK

Çorum; Tarım alanında ve ovaları ve yaylaları ile otlakları ile hayvancılık yapılmaya elverişle olan bir alan üzerinde bulunmaktadır.

Tarihin çeşitli dönemlerinde Çorum'da hayvancılık ile geçinilmiş ve hayvan yetiştiriciliği ile de tarımın ekonomik hayatında önemli geliri hayvan besiciliği teşkil eder.

Hayvancılık zaman içerisinde gezici besicilik yeri yerine sabit besleme ve kapalı alan üzerinde hayvan beslemesi düzenine geçmiştir.

SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!

ÇORUM'DA TARIM 82

Merkez ilçede bulunan Boğabağ, Merkez Ovasaray ovası, Merkez Seydim ovası, Düvenci, değer ilçelerde bulunan ovalar tarım alanı olarak kullanılması hayvanların otlatma yayılım işini geriletmiş,

Köse Dağı, Kırklar Dağın ve Eğerci Dağında bulunan Eğerci Yaylasında “Sarı Eşme”, ”Kara Çamlık”, “Zımbalı”, “Katıklı Eşme”, “Büyük Yayla”, “Kale Doruğu”, “Küçük Yayla”, “Sarı Eşme”, “Tek Mezra”, “Kaldırım Deresi”, “Alıçlık”, gibi mahallere hayvan otlatmak için yaylaklar artık yaban otları ve tabiatın eline bırakılmış durumdadır.

Canlı hayvan ticareti besicilik ve süt üretimi için besicilik hızlanmış 1977 tarihinde Çorum Süt Peynir ve Tereyağı bir süt fabrikası kurulmuş, fabrika özeleştirice kapatılmıştır. 2006 Haziran ayında Çorum süt üreticileri birliği kuruldu. Şahıslar kendi sütlerini işleyerek üretim yapmaya başladılar.

Çorum ilinde büyükbaş hayvan Çorum Damızlık Sığır Yetiştiriciliği birliği 1999 tarihinde kurulmuştur.

Küçükbaş hayvan Çorum Damızlık Koyun Keçi Yetiştiriciliği birliği 2015 tarihinde kurulmuştur.

Kümes hayvanları çiftlikleri ile yumurta

ÇORUM'DA TARIM 83

üretimine başlamış Çorum Yumurta A.Ş 1986 tarihinde kurulmuş yumurta üreticilerin pazarlamama amacı kurulmuş; Çorum'da birkaç tane tatlı su üretim çiftlikleri kurulmuş, Binek ve yük hayvanları olarak at, eşek, katır beslenmekte olup; Çorum ekonomisinde hayvancılık pay sahibi sayılır.

ALACAHÖYÜK

[SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!](#)

ÇORUM'DA TARIM 84

İNEK

ÖKÜZ

ÇORUM'DA TARIM 85

MANDA

KOYUN

[SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!](#)

ÇORUM'DA TARIM 86

ÇORUM 1895-1900-1907 HAYVAN İSTATİSTİĞİ			
HAYVAN TÜR	1895	2000	1907
KOYUN	28186	35604	37553
KEÇİ	39419	31340	73635
TİFTİK KEÇİ	12098	25429	
SİĞİR	6857	5044	11645
MERKEP	6857	5044	11645
AT	320	691	2802
MANDA	800	1669	1865
DEVE	60	51	646
KATIR	57	20	18

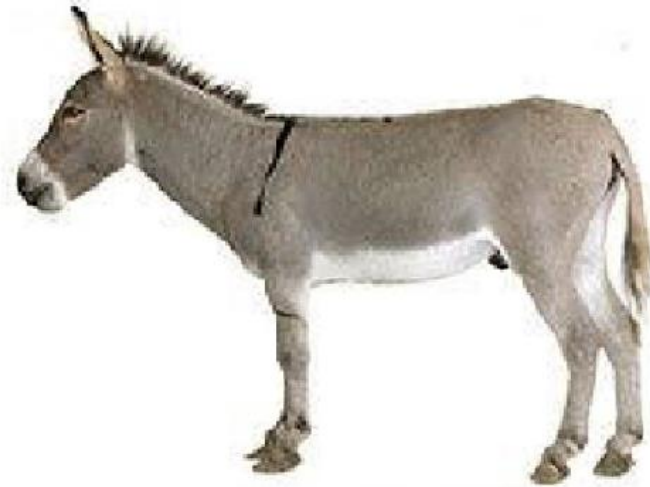

KEÇİ

ÇORUM'DA TARIM 87

BİNEK HAYVANI AT

BİNEK HAYVANI EŞEK

SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!

ÇORUM'DA TARIM 88

KIRKLAR DAĞI YAYIM ALANI

ÇATAK YAYIM ALANI

ÇORUM'DA TARIM 89

ÇORUM'DA HAYVANSAL ÜRETİM 1938	
SÜT	45000000 Litre
YOĞURT	3000000 Kilo
BEYAZ PEYNİR	100000 Kilo
TEREYAĞI	30000 Kilo
İÇ YAĞI	20000 Kilo
MANDA DERİSİ	17550 Adet
KEÇİ DERİSİ	55000 Adet
TİFTİK KEÇİ DERİSİ	166180 Adet
YAPAĞI	235490 Kilo

YAYIM ALANI

[SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!](#)

CANLI HAYVAN: ÇEŞİTLİ KAYNAKLAR TUİK- ÇORUM TARIM MD.						
YIL	SIĞIR	MAN- DA	KO- YUN	KEÇİ	KÜMES	AT- KATIR- EŞEK
1934	260 248	42 483	334 556	427 802		74 315
1935	338 672	42 742	307 006	362 363		64 586
1936	132 576	22 851	188 713	229 356		42 995
1937	135 344	21 935	206 581	140 666		325 467
1938	52 568	26 464	28 664	80 153		45 860
1956	9 656	2 397	9 941	6 343	811	
1967	275 647	63 153	432 149	524 399		95 322
1970	110 494	21 133	157 383	237 355	158 793	10 033
1992	241 348	24.236	403003	69 070		33 998
1993	221 392	14 165	272.887	70 019		28 591
1994	168 847	2 399	138 099	16 799	3 268 851	9 077
2003	162 144	4 830	139 334	20 410	2 907 735	12 011
2005	164.344	3.297	154.180	20.898	2 498 330	
2008	168 847	2 399	138 099	16 799	3 268 851	9 077
2009	170 899	1 664	91 003	12 293	3 72 7472	8 977
2010	190 417	1 610	110 743	22 115	3 915 868	7 040
2011	215 897	1 769	128 235	25 914	3 829 146	8 938
2012	237 950	1 823	132 699	30 836	3 829 148	6 938
2013	238 322	2 152	151 993	38 772	4 133 956	5 091

SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!

ÇORUM'DA TARIM 92

YIL	SİĞİR MANDA	KOYUN KEÇİ
2014	219 254	205 042
2015	216 446	208 897
2016	213 491	205 568
2017	234 346	241 568
2018	246 598	264 412
2019	253 608	254 200
2020	243 229	293 872

KÜÇÜKBAŞ SÜT ÜRETİMİ (Ton)		
YIL	KOYUN SÜTÜ	KEÇİ SÜTÜ
2009	6 524	6 524
2010	4 671	4 671
2011	5 144	5 144
2012	5 035	5 035
2013	5 701	5 701

ÇORUM'DA TARIM 93

ÇORUM HAYVAN İSTATİSTİĞİ İL VE İLÇELERE GÖRE 1994		
İLÇELER	BÜYÜKBAŞ	KÜÇÜKBAŞ
MERKEZ	55.610	49.400
ALACA	22.500	38.160
BAYAT	16.615	14.080
BOĞAZKALE	7.213	11.950
DODURGA	3.000	2.100
İSKİLİP	26.687	27.120
KARGI	13.717	32.850
LAÇIN	6.008	8.320
MECİTÖZÜ	22.620	33.330
OĞUZLAR	3.117	3.482
ORTAKÖY	8.157	7280
OSMANCIK	19.254	41.430
SUNGURLU	27.300	47.400
UĞURLUDAĞ	9.685	13.176

[SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!](#)

ÇORUM'DA TARIM 94

ÇORUM İLİ DAMIZLIK SIĞIR YETİŞTİRİCİLER BİRLİĞİ		
YIL	SÜT MİKTARI LİTRE	PARASAL DEĞERİ
2000	331.731	99.519.300
2001	3.277.675	983.302.500
2002	5.679.837	1.826.951.205.548
2003	8.678.870	3.646.568.133.416
2004	10.978.732	5.284.751.909.718
2005	12.606.470	5.785.459,87
2006	10.047.019	4.463.973,69
2007	11.609.717,5	6.289.523,48
2008	13.168.836	7.980.331,56
2009	13.324.955,50	7.722.898,80
2010	17.992.728	14.226.616
2011	17.933.597	12.178.953,51
2012	17.693.565	14.399.628,82

ÇORUM'DA TARIM 95

1967 ÇORUM İL YILLIĞI ÇORUM TAVUKÇULUK ŞUBESİ		
YIL	YEMEKLİK	DAMIZLIK
1964	74 431	19 336
1965	771 314	19814
1696	108 024	26 024
1997	94 800	26 040

2018 OKA Çorum Yatırım Rehberi HAYVANSAL ÜRETİM TON					
YIL	2007	2008	2009	2010	2011
ET ÜRETİMİ	5011	3738	3193	1786	4610

[SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!](#)

KÜMES HAYVANI KAVUK

2018 OKA Çorum Yatırım Rehberi HAYVANSAL ÜRETİM TON YUMURTA ADET	
YIL	
2007	605.477.000 Adet
2008	652.743.000 Adet
2009	638.143.00 Adet
2010	746.013.000 Adet
2011	936.173.000 Adet

KÜMES HAYVANI KAZ

ARI KOVANLARI

[SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!](#)

BAL ÜRETİMİ (Ton)	
YIL	BAL
2005	556
2007	227
2008	572
2009	521
2010	221
2011	331
2012	239
2013	320

SAZAN BALIĞI**BALIKÇILIK**

Çorum ilinde bulunan akarsularda balık avcılığı yapılmakta olup, kültür balıkçılığı için birkaç adet özel balık üretim havuzları bulunmaktadır. Göletler balık atılan sportif balıkçılık için halkın hizmetinde sunulmuş balık atılan gölet ve atılan liste aşağıdadır.

AYNALI SAZAN

[SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!](#)

GÖLETLERE ATILAN BALIK SAYISI VE TARİHLİ 1994 TARIM İL MD.			
GÖLET ADI	BALIK CİNSİ	ADEDİ	TARİH
ALACAHÖYÜK	Aynalı sazan	35.000	6.6.1990
ÇOPRAŞIK	Aynalı sazan	30.000	6.6.1990
ÖRÜLÜKAYA	Aynalı sazan	15.000	6.6.1990
GEYKOCA	Aynalı sazan	15.000	6.6.1990
ARİFEGAZİLİ	Aynalı sazan	15.000	6.6.1990
ÇATAK	Aynalı sazan	30.000	18.6.1991
SOĞUCAK	Aynalı sazan	35.000	18.6.1991
ÇORUM BARAJI	Aynalı sazan	20.000	5.10.1992
SİNCAN	Aynalı sazan	10.000	30.6.1993
SEYİDNİZAM	Aynalı sazan	10.000	30.6.1993
KUYUMCU	Aynalı sazan	10.000	30.6.1993
HIDIRLIK	Aynalı sazan	5.000	30.6.1993
SEYDİM	Aynalı sazan	20.000	11.7.1994

[SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!](#)

TARIM ÜRÜNLERİ DEĞERLERİ

Çorum Merkez ilçe ve İlçelerinde geçimini sağlayan nüfusun çoğunluğu “Tarım” ile uğraşarak geçimini ve gelirini sağlamaktadır.

İŞLENEN SEBZE ÜRETİM MİKTARI TÜİK (Ton)			
YIL	KÖK VE YUMRU	MEYVE SEBZE	DİĞER SEBZE
2000	134516	125435	5562
2001	150801	103340	5231
2002	166448	100724	5245
2003	152774	97569	5247
2004	143193	101137	5490
2005	112071	100715	5658
2006	131844	99084	5960
2007	121563	86212	5387
2008	72801	76263	5261
2009	76279	78124	5270
2010	127567	89136	5223
2011	126472	94900	5618
2012	111964	84826	4389

İŞLENEN MEYVE ÜRETİM MİKTARI TÜİK 2009-2013 (Ton)				
YIL	ÜZÜM	MUZ- İNCİR- KIVI	SERT KABUKLU	BAHARAT İŞLEN- MEMİŞ
2000	16 682	163	7233	-
2001	16 554	132	6 202	96
2002	16 382	132	6 289	85
2003	19 331	174	8 607	24
2004	8 919	168	1928	7
2005	10 051	225	2 382	11
2006	1924	95	649	-
2007	9 678	256	1 640	22
2008	17 239	196	18 692	11
2009	17 401	193	18 465	6
2010	18 576	185	18 486	4
2011	16 761	217	18 991	4
2012	29 651	180	22 670	4

ÇORUM'DA TARIM 104

2014-2018 HAYVANSAL ÜRETİM DEĞER 1000 TL	
YIL	Değer (1000 TL)
2014	941370
2015	1201830
2016	1405360
2017	1444331
2018	1742364

2014-2018 HAYVANSAL ÜRETİM DEĞER 1000 TL	
YIL	Değer (1000 TL)
2014	471.219
2015	318.492
2016	318.424
2017	414.531
2018	497.328

2014-2018 TARIMSAL ÜRETİM DEĞER 1000 TL	
YIL	Değer (1000 TL)
2014	1.412.589
2015	1.520.254
2016	1.723.784
2017	1.858.862
2018	2.239.962

ÇORUM'DA TARIM 105

TUİK İŞLENEN TARIMSAL ÜRETİM DEĞERİ (Bin TL.)			
YIL	BİTKİSEL ÜRETİM	CANLI HAYVAN	HAYVANSAL ÜRÜN
2000	177 951	60 791	69 966
2001	21 6633	107 223	99 081
2002	944 455	115 038	128 418
2003	407 977	161 530	216 170
2004	611 108	215 608	266 854
2005	583 446	270 390	247 593
2006	398 143	309 463	268 349
2007	518 006	331 234	342 866
2008	754 148	367 193	414 395
2009	708 609	413 528	423 927
2010	887 662	648 186	701 662
2011	1 029 663	932 411	229 283
2012	936 411	860 915	264 268
2013	98 1825	668 200	297 243

[**SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!**](#)

TUİK TARIM ALET VE KATİNE 20009-2013				
(Adet)				
YIL	PUL- LUK	EKİM MAKİNE	BİÇER DÖVER	TRAK- TÖR
2000	22 407	5 704	392	27710
2001	22 298	5 789	393	20755
2002	22242	6373	398	20929
2003	21877	6636	415	20808
2004	22379	6806	399	22090
2005	22766	6981	400	22439
2006	23809	7191	453	23144
2007	23985	7723	480	23434
2008	25462	8860	480	24563
2009	25608	8988	478	24659
2010	26182	9344	422	25299
2011	27325	10535	466	26410
2012	27492	10881	405	26589
2013	27853	11188	387	26932

[SAYFA BAŞINA GİDİNİZ!](#)

KAYNAK ESERLER: 85

ÇORUM'DA TARIM

ÇORUM'DA TARIM

Mahmut Selim GÜRSEL
2020